

Új név, új célok Debrecenben

Somogyi-Tóth Dániel úgy véli, nehezebb átalakítani, mint létrehozni egy együttest

Tavaly vette át a debreceni zenei élet irányítását Somogyi-Tóth Dániel.

Az azóta eltelt idő alatt az intézmény és a zenekar is felvette Kodály nevét, sokat javult az együttesen belüli hangulat, emellett sikerült növelni a közönség létszámát is. Felállt az új menedzsment, ami európai színvonalú zenei életet szeretne kialakítani Debrecenben, s a vezető bizik abban, hogy a Bartók Terem ügye is megoldódik. Ahogy abban is, hogy idén már új szintről indulnak, s így végre több ideje jut majd magára a zenére is.

┃ Lassan eltelik az első esztendő, amelyet a Kodály Filharmonia, azaz a Kodály Filharmonikusok és a Kodály Kórus élen töltött. Hogyan értékeli ezt az időszakot?

– Valóban hatalmas méretű és hihetetlenül szerteágazó feladatrendszer fogadott. Azt kell mondanom, hogy rendkívüli szerveztlenségből kellett elkezdeni az építkezést és Debrecen zenei életének újragondolását. Rengeteg munka van mögöttünk és úgy érzem most, az utóbbi hetekben kezdtünk el feljutni a felszínre, most már biztos talajon kezdenek állni az elképzeléseink.

┃ Korábbi nyilatkozatában azt mondta, úgy tapasztalta, hogy nagy igény van a zenekaron belül a megújulásra, az új működési mechanizmusok kialakítására, ez nagyon izgalmas feladat. Hogy haladt vele?

– Úgy érzem, elég jól. Annak ellenére, hogy jelenleg az alapvető igazgatói feladatok szinte minden percemet kitöltik, úgy látom, hogy a zenekar általában oldottabb, a hangulat is sokat javult. Azt szeretném, ha a művészeink a problémáikra profi válaszokat kapnának és ha megbízhatóan, kiszámíthatóan alakulna hónapról hónapra a munkarendjük. Azt gondolom, hogy ebben egyértelmű fejlődés tapasztalható – a java, a nullából az egyre lépés azonban még ebben is hátravan.

┃ Hozzátette, reméli, hogy megtalálja a megfelelő kollégákat, akik ebben segítenek. Sikerült?

– Éppen most jutottunk a végére annak, hogy felálljon az a menedzsment, amelyik ütőképesen, szakszerűen és magas színvonalon végzi azt az összehangolt munkát, ami a két együttesünk munkáját és Debrecen zenei életét koordinálja. Nagyon bízom a kollégáimban, és úgy érzem, hogy ők is látják: nagyon nagy lehetőség birtokában vagyunk, ha jól csináljuk, fel tudjuk építeni az ország második legnagyobb városának európai színvonalú zenei életét.

┃ Békéscsabán három év alatt a gyakorlatilag nem létező együttesből létrehozott egy rangos zenekart. Szerencsére Debrecenben nem az alapoktól kellett kezdeni az építkezést...

– Nem lehet összehasonlítani a két feladatot. Békéscsabán tényleg a semmiből kellett kiindulni, az együttes jogilag nem is létezett, mikor odakerültem. Egy hosszú évtizedek óta hivatásos formában működő együttes-párnál teljesen más a helyzet. Nemrég mondtam is az egyik kollégánomnak: mennyivel nehezebb valamit átalakítani, mint létrehozni! Ugyanis valóban, korábban soha nem csináltam ilyen jellegű munkát. Néha zavar is, hogy nagyon lassan megy. De erőteljesen haladunk, csak nem olyan tempóban, ahogyan ideálisnak érezném.

┃ Milyen műhelymunkát végzett Bényi Tibor? Említette korábban, hogy nagyon számít a csellóművész karmesterre. Mi a helyzet az általa alapítani kívánt, zenekari akadémiaival?

– Bényi Tibor egészen kiemelkedő muzikus-egyéniség. Fantasztikus műhelymunkát végez, most készül a harmadik projektjére az évadban. Annyira szeretnek vele dolgozni a művészeink, hogy azt kell mondanom, az a legnagyobb problémánk most, hogy hogyan oldjuk meg, hogy minden vonós kolléga részesülni tudjon fejlesztő munkájából. Reméljük, hogy Tibor munkája egészen magas fokon és szerteágazóan fog tudni ki teljesedni Debrecenben.

┃ Látom, megszületett az új egységes arculat, amelyet hiányolt, hiszen már Kodály Filharmonikusokként és Kodály Kórusként lépnek fel, emellett a honlap is megújult.

– Ez sem két nap alatt jött létre, de ami megszületett, az működik, és abban minden későbbi fejlesztés lehetősége is benne rejlik. A honlap publikálásával egyidejűleg megújítottuk a facebook felületeket is, továbbá folyik a munka az angol nyelvű változaton és a youtube-csatornán is. A várost különben szinte elárasztották a kommunikációs felületeink, folyamatosan látjuk az arculatunkra főlíázott villamost, a clp plakátokat és az legkülönbözőbb médiamegjelenéseket. Fontos, hogy tudatosítsuk a lakosságban: kiváló zenekar és kórus működik a városukban. Szeretném, ha a kodalyfilharmonia.hu rövid időn belül a város zenei életének online híroldalává is válna.

I Tavalyi beszélgetésünk során azt mondta, szükség lenne az együttesnél minőségi próbajáték-rendszer megvalósítására, alkalmazására. Erre egyéni döntés alapján lehetne jelentkezni, s független szakmai zsűri bírálná el, anonim módon a jelentkezőket. Kidolgozott pontrendszer alapján bizonyos eredmény felett minőségi bérpótlékban részesülhetne a zenekari művész. Mi történt azóta?

– Sajnos ebben a kérdéskörben egyelőre nem tudok sok jót mondani. Központi forrás nem jött létre ebből a célból, a belső forrásunk még kevesebb. Azonban szeretném és remélhetőleg meg is fogom találni a módját, hogy létre tudjunk hozni egy ilyesfajta minősítési rendszert. Tudjuk, hogy nagyon rosszul áll a gazdaság minden területe, de talán sikerül találni valamilyen megoldást. Viszont mind a kórus, mind a zenekar esetében rendszeresen alkalmazzuk a saját tagjainkat komoly szólista feladatokra, így azon túl, hogy kiderül, milyen remek és felkészült művészeink vannak, ez is egyfajta ösztönzés számukra, amit természetesen anyagilag is honorálunk, ráadásul őket azonnal sajátjának érzi a közönség is.

I Békéscsabán, vezetői munkájának köszönhetően a megyei önkormányzat a kezdeti ötmillió forintos támogatást megbáromszorozta, majd a további, jelentős részben piaci szférából származó bevételekkel együtt jócskán sikerült tovább növelni a költségvetésüket. Debrecenben is akadnak ilyen pozitív gazdasági változások?

– Ha ilyen arányú fejlődés történt volna, az azt jelentené, hogy milliárdos intézmény lennénk. Azt gondolom, hogy nagyon örülnünk kell annak, hogy a város – minden más kulturális intézményével ellentétben – nem csökkentette a támogatásunkat, sőt, az üzemeltetésünkben lévő Bartók Terem költségeihez a tavalyihoz képest bőkezűbben járul hozzá. Egyértelmű a bizalom és a segítő szándék Debrecen részéről. Annyi példaértékű fejlődés történt a városban az utóbbi időszakban, többek között a kultúra számos területén, hogy azt gondolom, a település vezetői is szeretnék, hogy most a zene következzen.

I Nyilvánvalóan szükség van egy vezető szponzor felkutatására, ki kell alakítani a megújult intézmény mecénási rendszerét. Akad feladat elég... – nyilatkozta tavaly tavasszal. Mi most a helyzet?

– Most jutottunk el oda, hogy megkezdhesük a szponzorokkal való együttműködést. Eddig túl mélyen voltunk ahhoz, hogy ebbe

egyáltalán érdemes legyen belekezdeni. Ha én cégvezető lennék, most már látnék fantáziát abban, hogy ennek a projektnek a finanszírozójaként kommunikáljam a vállalatomat, így azt remélem, hogy a következő évad már magán fogja hordozni a piaci szereplők részvállalásának jegyeit. Mindenestre én nagyon elégedett vagyok már azal is, hogy az irány jó: jelentősen nőtt a jegybevételünk, és az együttesek történetében először sikerült lehívni a társasági nyereségadóból származó támogatást.

I Sikerült tebát visszacsábítani a közönséget a koncertekre?

– Igen. November óta a koncertjeink döntő része teltházzal megy, ami hatalmas előrelépés. A közönségünk tud a tevékenységeinkről és a törekvéseinkről, ami egyértelműen meglátszik a jegyvásárlásokban. Nagy problémánk viszont a Bartók Terem ügye, amely a vele egy épületet képező Aranybika szállodával eladás alatt áll. Senki nem akarja egyelőre megvenni, de sajnos felújítani sem, pedig az állapota mára tartathatatlanná vált. Mindezek ellenére a közönség valamiért még mindig egyértelműen jobban szereti ezt a patinás, meleg hangulatú termet, mint a Kölcsey Központot.

I Mi a helyzet előző együttesével, a Békés Megyei Szimfonikus Zenekarral, ahol továbbra is megtartotta a művészeti vezetői posztot? Mennyire tud foglalkozni velük?

– Békéscsabán nagy a baj. A megyei önkormányzat megszűnt, mint fenntartó. A városhoz kerül a zenekar, ahol viszont egyelőre nem találnak forrást rá. Koncertterem viszont épül az Agóra-beruházás keretében; azt remélem, hogy ez meg fogja oldani a szituációt. A helyzetem sajnos igen nehéz: úgy vállaltam, hogy ott is művészeti vezető maradok, hogy fogalmam sem volt arról, néhány héttel később minden összedől: gyakorlatilag most ismét mindent újra kell építeni. Ha ezt tudom, nem tettem volna ilyen ígéretet. Nagy szükség lenne most rám, én azonban már Debrecenben vagyok, így azon túl, hogy odafigyelek a történésekre, és a legfőbb építkezési irányokat megszabom, keresem az utódomat, aki operatív szinten is gazdája lehet az együttesnek.

I Debrecenben azt is várják Öntől, hogy bangolja össze a zenei életet. Ez mennyire sikeres projekt?

– Rengeteget dolgoztunk ezen a kérdésen és nagyon jók az eredményeink. Már a második évadot tervezzük a Filharmónia Ke-

let-Magyarországgal és a Debreceni Egyetem Zeneművészeti Karával közösen. Olyan bérlet-struktúrát hoztunk létre tavaly, ami életképes, amitől megugrott a nézőszámunk, és ami jelentős előnyökkel jár minden partner részére, de legfőképpen áttekinthető és egyértelmű kínálatot ad Debrecen közönségének. A Kodály Filharmónia feladata, hogy egységes mederben tartsa a város komolyzenei életét, éppen ezért szakmailag több közünk lesz idén már a Bartók Béla Nemzetközi Kórusversenyhez is, valamint ide tartozik az operajátszás is: a Csokonai Színház zeneigazgatójaként feladatom, hogy Debrecen operaélete a jelentős fejlesztést követően újabb eredményeket és egyre magasabb színvonalat tudjon felmutatni.

I Milyen az együttműködés a Kodály Kórusral?

– Remek, hiszen a Kodály Filharmónia két pontosan azonos jogú együtteséről beszélünk. Pad Zoltán karnagy úr vezetésével ott már három éve megkezdődött a fejlesztés – az ő kórusral folytatott szakmai munkája és igényessége előttem is példaként állhat! A kórus esetében a szakmai nyugdíjak megszűnése okozza számunkra talán a legnagyobb gondot.

I Milyen repertoárbővítés történt az Ön vezetése alatt? Milyen újdonságokkal várják az érdeklődőket?

– A közönség felé való nyitás a legfontosabb eleme a repertoárunknak, hiszen új rétegeket is meg kell szólítanunk. Emellett nagyon büszkék vagyunk arra, hogy az új magyar művek bemutatására kiírt pályázaton mi kaptuk a legmagasabb összeget – mi mutatjuk be a legtöbb új magyar kompozíciót is. Jövőre is olyan évadot szeretnék, ami minden zenei szegmenst felvonultat: célunk nem lehet más, mint valódi élményt adni a közönségnek, olyat, ami miatt állandóan igényelni fogja azt, hogy komolyzenét hallgasson.

I Említette, több vendégdirigenszt szeretne meghívni. Kikkel dolgoztak, dolgoznak?

– Bényi Tibor négy projektet vezényel a folyó évadban, ezt folytatjuk jövőre is. Mellette és Pad Zoltán mellett – aki oratóriumok esetében rendszeresen dolgozik a zenekarral is – többek között Kollár Imre, Kocsis Zoltán, Vashegyi György, Hollerung Gábor, Gál Tamás vezényli együtteseinket ebben az évadban, a következő operaprodukciót pedig Kesselyák Gergellyel fogjuk játszani. Több vendégzenekart is meghívtunk: a Nemzeti és a Pannon Filharmonikusok, a Miskolci Szimfonikus Zenekar és a Buda-

pesti Vonósok is fellép a bérleti sorozatunkban; jövőre a kör természetesen tovább bővül.

I Milyen koncerteket, eseményeket emelne ki az évad programjából?

– A Kodály Kórus decemberben ünnepelte hivatásossá válásának 40. évfordulóját, ennek apropóján a MODEM Kortárs Művészeti Központtal közösen rendeztünk nagysikerű

koncertet – főleg Kodály műveiből. De a normális kerékvágásban zajló hangversenyek esetében is sorra jöttek a hangos sikert kiváltó koncertek – ilyen volt a Medveczky Ádám által vezényelt Wagner-est, a Vashegyi György dirigálta Brahms Német requiem, de a zene világnapján, a szilveszterkor és Újév napján adott ajándékkoncertjeinket is nagy figyelem és lelkesedés övezte – a lista szerencsére hosszú lehetne.

I Melyek a következő időszakra szóló tervek, elképzelések?

– Most fejezzük be a jövő évad tervezését. Azt gondolom, már új szervezeti szintről indulunk, s azt remélem, az együttesek tagjainak, a közönségnek egyaránt emlékezetes évad lesz. Talán számomra is eljön az idő, amikor jóval több időt foglalkozhatok magával a zenével.
R. Zs.

A Budapesti Filharmóniai Társaság

Zenekara ismét aggódva tekint

a jövőbe, hiszen nem tudják, mekkora

támogatásra számíthatnak,

s kérdéses, ilyen körülmények között

hány koncerten, hogyan tudnak

muzsikálni. Az együttes ügyvezetője,

Simon Béla úgy véli, le kellene

számolni azokkal a tabukkal, amelyek

a hazai zenei életet jellemzik,

és szükség lenne végre a kulturális

piac megteremtésére is, amely

valóban értékek alapján működik.

„A problémákat csak görgetjük magunk előtt”

Simon Béla a kulturális piac szükségességében hisz

I Egy évvel ezelőtt, nem sokkal azt követően beszélgettünk, hogy a zenekar igazgatója lett. Akkor az egyik fontos célkitűzés volt az anyagi biztonság megteremtése. Hol tartanak ezügyben?

– Nehéz téma az anyagi biztonság, ez mindenhol komoly problémát jelent, nemcsak az Operaházban, hanem a hazai zenekaroknál is. De világszerte gazdasági gondokkal küzdenek az együttesek.

I Ez azonban a Filharmóniai Társaságnál már sok éve állandó gondot jelent... Miniszteri támogatással élték túl az utóbbi időszakokat, és szó esett már arról is, hogy a dalszínház költségvetéséből támogatják a zenekart. Ezt az elképzelést azonban egyik fél sem támogatta. Miközben körülbelül szezononként ötvenmillió forintos büdzséről beszélünk.

– A finanszírozás neuralgikus pontja az egész szakmának, a biztonság nem oldódott meg nálunk sem. Tavaly a II. kategóriás zenekari pályázatokból jutottunk 30 millió forintos támogatáshoz, és egy egyszeri 10 milliós összeghez a miniszteri keretből, ami lehetővé tette hogy a 10/11-es évadot a meghirdetett tervek szerint megvalósíthattuk.

I Ez azonban elég kevés az évad koncertjeinek teljesítéséhez...

– Ez az összeg nem oldja meg a bérleti sorozat finanszírozását. Fontos rávilágítani arra, hogy ráadásul ez a 30 millió forint is utófi-

nanszírozás, ami szintén óriási problémákat okoz. Nem sikerül megoldani, hogy az adott évadot az anyagi lehetőségek tudatában tervezzük, és ez mindenképpen gondot jelent. Ezt szakmai szövetségi szinten kellene kezelni. Ki kellene dolgozni a fenntartóval egy olyan formát, amely ezt megoldja. Most már sok éve lehet azt látni, hogy a finanszírozás képtelen ahhoz a metódushoz alkalmazkodni, ami Európában ezt a szakmai közeget mozgatja. Az utolsó pillanatban nem lehet százmilliókkal csökkenteni költségvetéseket, hiszen ez tönkre teszi a zenekarok működését. Természetesen, ha kevesebb az adóbevétel, akkor a kormány kevesebb pénzt tud költeni. Ennek megvan a hatása a kultúrára is, amelyet elsősorban az állam finanszíroz, az adófizetők pénzéből. Mindenki azt próbálja prognosztizálni, hogy mi lesz jövőre. Nem jó, hogy mindenki csak panaszkodik, erre a helyzetre a szakmai szervezeteknek a fenntartóval együtt kellene valamilyen megoldást találniuk.

I Akkor hogyan tudnak így szezont tervezni?

– Úgy, hogy reménykedünk abban, megoldódik a helyzet, és kockázatokat vállalunk.

I Tavaly 30 milliót kaptak. Idén mire számíthatnak?

– Még nem tudjuk.

I Az 1, 4 milliárdos keretből, amelyet most osztottak szét a budapesti zenekarok között, várnak támogatást?